

УУ ISSN 0579-0263

ИСТОРИЈА

СПИСАНИЕ НА СОЈУЗОТ НА ДРУШТВАТА
НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА СР МАКЕДОНИЈА

**80 ГОДИНИ ОД ИЛИНДЕНСКОТО ВОСТАНИЕ
(1903 — 1983)**

ГОД. XIX

СКОПЈЕ 1983

БРОЈ 2

Издавачки совет: претседател ДИМИТАР МИЦКОВСКИ, членови: КОСТА АЦИЕВСКИ, НИСЕЛ БАЈРАМИ, ЦВЕТАН БЕЛИЧАНСКИ, СПАСЕ КУЉАН, ГАЛЕНА КУЦУЛОВСКА, ВЕЛИМИР БРЕЗОСКИ НАУМ ДИМОВСКИ, СПАСКА МАНАСИЕВА-МЛАДЕНОВИК, ХРИСТО МЕЛОВСКИ, ВАСКА ПЕРЧИНКОВА, ТОДОР ТАЛЕСКИ, ГЛИГОР ТОДОРОВСКИ, ТОМО ТОМОСКИ, ДАНИЦА ХРИСТИК.

Редакција: АЛИ ВИШКО, ВЛАДИМИР КАРТОВ, ВОИСЛАВ КУШЕВСКИ, БРАНКО ПАНОВ, РАСТКО ТЕРЗИОСКИ

Главен и одговорен уредник БРАНКО ПАНОВ

Секретар на редакцијата МЕТОДИЈА МАНОЈЛОВСКИ

Издавач: Сојузот на друштвата на историчарите на СР Македонија

Јазична лектура и коректура: КСЕНИЈА ЦИДРОВА-МАКЕДОНСКА

Насловната страна ја изработи: БИСЕРКА ФИЛИПОВА

Адреса на редакцијата и на администрацијата Сп. „Историја“, Филозофски факултет, Историски семинар, Скопје

Препечатувањето се дозволува во согласност со редакцијата и наведувањето на изворот. Списанието излегува двапати годишно ракописите не се враќаат; годишна претплата изнесува за членови на Сојузот на друштвата на историчарите 80 динари, за нечленови и установи 100 динари, за странство 200 динари за ученици и студенти 40 динари.

Претплатата се уплатува на чековна сметка: 40100-678-955, СОК, Скопје, Сојуз на друштвата на историчарите на СРМ — за „Историја“ Универзитетска печатница „Кирил и Методиј“ — Скопје

Тираж 3 000 примероци

СОДРЖИНА

Реч на **Никола Чинго** на свечениот собир на СДИ — посветен на Второто заседание на АВНОЈ

Поздравен говор на **Живко Василевски** по повод врачувањето Орденот на трудот со златен венец на СДИ на СРМ

Завршен збор на **Никола Чинго**

Методија Манојловски, Професор д-р Андрија Лаиновиќ (По повод 80 години од раѓањето) — — — — —	7
Методија Манојловски, Библиографија на објавени трудови на професорот д-р Андрија Лаиновиќ — — — — —	13

СТАТИИ — ПРИЛОЗИ

Мика Шпиљак, Илинденското востание е богата ризница на револуционерното искуство на македонскиот народ — — — — —	29
Благоја Талески, Целосен израз на незадржливите слободарски стремежи — — — — —	41
Христо Андонов — Полјански, Илинден 1903 — — — — —	49
Владимир Картов, Третманот на предилинденските настани и Илинденското востание во трудовите на Христо Силјанов и на Ангел Динев — — — — —	65
Манол Д. Пандевски, Одгласи на Илинденското востание во Чешка и Словачка — — — — —	83
Гисто Поплазаров, Илинденското востание во погледите на современниците — — — — —	95
Кочо Сидовски, Одгласот на Илинденското востание во Италија во 1903 година — — — — —	105
Благој Стоичовски, Революционерот и социјалистот Најдо Черга — Де-до Најдо од Ракитница — — — — —	117
Стјепан Антолијак, Воено-административната организација на македонските склавинии — — — — —	129
Бранко Панов, Богомилското учење и движење — — — — —	137
Љубен Лапе, Една акција во Швајцарија за зачувување целостта и независноста на Македонија — — — — —	169
Воислав Д. Кушевски, За појавата на „Абецедарот“ — — — — —	179
Благоја Цветкоски, Составот и структурата на Штипската еврејска општина — — — — —	191

Димитар Димески , Круме Ѓоргиев — Беќар, — стамена личност во поновата банатска историја — — — — — — — — — —	207
Христо Ристовски , Некои нови сознанија за просветната и револуционерна дејност на Лазо Ангеловски — — — — — — — — — —	219
Ристо Христов , Прилог кон прашањето за социјалното осигурување на работничката класа во Македонија во периодот на стара Југославија — — — — — — — — — —	237
Лазар Лазаров , Реализација на Петгодишниот план (1947—1952) за стопанскиот развој на НР Македонија во периодот од 1947 до 1957 година — — — — — — — — — —	255

ОД КУЛТУРНОТО МИНАТО

Блага Алексова , Крстовидните цркви по Брегалница — — — — —	269
Виктор Лилчиќ , Марков град — Матка — — — — — — — — — —	285
Божидар Мартиновиќ , Музејските вредности за историјата на Црна Гора — — — — — — — — — —	299

МАТЕРИЈАЛИ

Андрија Лаиновиќ , Парискиот весник „Le Siecle“ (1853) за Његош —	309
Михајло Миноски , Два документа за акцијата на прилепчани од 1887 година за македонско народно училиште и самостојна црква —	325

НАСТАВА

Лазар Ракиќ , Местото и улогата на наставата по историја во реформираното училиште — — — — — — — — — —	331
Тодор Трајановски , Кон прашањето за тематското повторување на наставниот материјал по историја во основните училишта — — —	349

ОСВРТИ

Александар Илиевски , Преглед на одбранети докторски дисертации, магистерски тези и дипломски работи од областа на историските науки на ННСГ за историја на Филозофскиот факултет во Скопје до 31. XII 1983 година — — — — — — — — — —	357
---	-----

КРИТИКИ И ПРИКАЗИ

К. С. , Д-р Александар Грличков , Европа во очите на комунистите, Комунист, Скопје 1983, 280 — — — — — — — — — —	369
Д. Д. , Христо Андонов — Полјански , Илинден 1903, ед. Незаборавањик, Комунист, Скопје 1983, 39 — — — — — — — — — —	373
Н. Ј. , Д-р Марија Јовановиќ , Просветно—политичките прилики во Вардарска Македонија (1918—1929), НИО „Студентски збор“, Скопје 1983, 427 — — — — — — — — — —	375
Д. Д. , Глигор Тодоровски , Македонија по Балканските војни, Култура, Скопје 1981, 421 — — — — — — — — — —	378
М. П. , И. Ј. Лернер , Дидактическите основи методов обучения, Москва 1981, 184 — — — — — — — — — —	381
Д. Д. , Ташко Арсов , Записки, (Редакција, коментари и поговор Христо Андонов — Полјански), НИО „Студентски збор“, Скопје 1983, 209	383

C O N T E N T S

Speech delivered by **Nikola Čingo** on the occasion of the 40-th anniversary of the Second Session of AVNOY.

Greeting Address by **Živko Vasilevski**, on the occasion of awarding the Labour Medal with Golden Wreath to the Historian's Union of SRM

Final sreech by **Nikola Čingo**

Metodija Manojlovski , Proffssor Andrija Lainović , Ph.D. (on the Ocasion of His 80th Anniversary) — — — — —	7
Metodija Manojlovski , Bibliography of Published Works by Professor Dr Andrija Lainović — — — — —	13

ARTICLES — CONTRIBUTIONS

Mika Špiljak , The Ilinden Uprising is a Rich Treasury of the Revolutionary Experience of the Macedonian People — — — —	29
Blagoja Taleski , Total Expression of the Irrepressible Free Aims —	41
Hristo Andonov — Poljanski , Ilinden of 1903 — — — — —	49
Vladimir Kartov , The Treatment of the Pre-Ilinden Events and the Ilinden Uprising in the Works of Hristo Siljanov and Angel Dinev — — — — —	65
Manol D. Pandevski , Echoes of the Ilinden Uprising in Czechia and Slovakia — — — — —	83
Risto Poplazarov , The Ilinden Uprising in the Views and Estimation of the Contemporaries — — — — —	95
Kočo Sidovski , The Echo of the Ilinden Uprising in Italy — — —	105
Blagoj Stoičovski , The Revolurionary and Socialist Najdo Čerga — Dedo Najdo from Rakitnica — — — — —	117
Stjepan Antoljak , Military and Administrative Organization of the Macedonian Slavins — — — — —	129
Branko Panov , The Bogomil's Teaching and Movement — — — —	131
Ljuben Lape , One Action in Switzerland for Keeping the Entirety of Macedonia — — — — —	169
Voislav D. Kuševski , About the Appearance of the „Primer” — —	179
Blagoja Cvetkoski , The Composition and Structure of Štip Jewish Community — — — — —	197

Dimitar Dimeski , Krume Djordjiev — Bećar, an Eminent Personality in the Newer History of Banat — — — — —	207
Hristo Ristovski , Some New Knowledge About the Educational and Revolutionary Activity of Lazo Angelovski — — — — —	219
Risto Hristov , A Contribution to the Question for Social Realisation of the Working Class in Macedonia During the Period of Old Yugoslavia — — — — —	237
Lazar Lazarov , Realization of the First Five Year Plan for Economic Development of People's Republic of Macedonia Between 1947—1951 and 1952—1956 — — — — —	255

FROM THE CULTURAL PAST

Blaga Aleksova , The Cross-Domet Chuches Along the River Bregalnitsa	269
Viktor Lilčić , Marko's Town — Matka — — — — —	285
Božidar Martinović , The Museum Values for the History of Montenegro — — — — —	299

DOCUMENTS

Andrija Lainović , The Paris Newspaper „Le Siecle” (1853) About Njegoš — — — — —	309
Mihailo Minoski , Two Documents for the Action of the Inhabitants of Prilep of 1887 for the Macedonian People's School and Independent Church — — — — —	325

TEACHING

Lazar Rakić , Place and Role of Teaching in History in the Reformed School — — — — —	331
Todor Trajanovski , Towards the Question for the Thematic Repetition of the Curriculum in History in the Primary Schools — — — — —	349

COMMENTS

Aleksandar Ilievski , The Survey of Defended Doctoral Disertations, Master's Thesis and Diploma Works in the Field of History at the Depnrtnent of Historö with the Facultö of Philosophy of Skopje up to December 31, 1983 — — — — —	357
--	-----

CRITICISM AND BOOK REVIEWS

K. S. , Dr Aleksandar Grličkov , Europe in the Eyes of Communists, Communist, Skopje 1983, 280 — — — — —	369
D. D. , Hristo Andonov — Poljanski , Ilinden 1903, ed. Forget-Me-Not, Communist, Skopje 1983, 39 — — — — —	373
N. J. , Dr Marija Jovanović , Educational and Political Circumstances in the Vardar Macedonia (1918—1929), NIO „Studentski zbor”, Skopje 1983, 427 — — — — —	375
D. D. , Gligor Todorevski , Macedonia After the Balkan Wars, Kultura, Skopje 1981, 421 — — — — —	378
M. P. , I. J. Lerner , Didactic Bases of the Methods of Teaching, Moscow 1981, 184 — — — — —	381

D. D., Taško Arsov, Notes (Editorship, Comments and Introduction by Hristo Andonov — Poljanski), NIO „Studentski zbor”, Skopje 1983, 209	383
B. S., Dr Simo Mladenovski, The Macedonian Folk Poems About People's Liberation Struggle and Revolution, „Naša Kniga”, Skopje 1983, 485	384
M. P., I. J. Lerner, Development of Learning in the Process of History Teaching	389
M. K. B., Significant Contribution to the Macedonian Onomastics	393
DJ. M., Ljuben Georgievski — Ljupta, The Ilinden's Spark, Fifth Macedonian People's Liberation Brigade („Narodna Armija”, Beograd 1981, 186 + Illustrations. — Notes on War Brigades, 51)	397
K. Dž. M., Glasnik (Journal of the Institute of National History) No. 1/XXVI, Skopje 1982, 296	399

BIBLIOGRAPHY

Hristo Andonov-Poljanski, A Contribution to the Bibliography About the Ilinden Uprising	403
--	-----

CHRONICLES AND INFORMATIONS

B. S., Scientific Meeting „The Ilinden Uprising in Macedonia”	447
R. T., Scientific Meeting „The Participation of the Minorities of Yugoslavia in the People's Liberation Struggle and Socialist Revolution (1941—1945)”	449
G. P. and G. M., Scientific Meeting „The Life and Work of Nikola Petrov Rusinski”	451
B. S., Scientific Meeting „Problems of the Demographic Development of SR Macedonia	454
B. S., The Ancient and Historical of the Macedonian Fine Prose	457
N. D., Consultation with the Teachers in History in the Secondary School Education	458
B. S., Round Table „The Ethnogenesis of Yuruks and Their Settlement in the Balkans	459

IN MEMORIAN

Blagoja Georgiev

LIST OF COLLABORATORS

LIST OF COLLABORATORS DELIVERING THE REVIEW